

**ZAKON
O ZABRANI DISKRIMINACIJE LICA SA INVALIDITETOM**

Predmet

Član 1

Zabrana diskriminacije lica sa invaliditetom ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom.

Na zabranu diskriminacije lica sa invaliditetom primjenjuju se odredbe Zakona o zabrani diskriminacije i odredbe drugih zakona, kojima se uređuje zabrana diskriminacije lica sa invaliditetom, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Zabrana diskriminacije

Član 2

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije lica sa invaliditetom, po bilo kom osnovu.

Pristanak lica sa invaliditetom na diskriminaciju ne oslobađa odgovornosti lica koje vrši diskriminaciju.

Načela

Član 3

Ovaj zakon se zasniva na načelima:

- poštovanja ljudskih prava i dostojanstva lica sa invaliditetom;
- podsticanja uključivanja lica sa invaliditetom u sve oblasti društvenog života na osnovima ravnopravnosti;
- uključivanje lica sa invaliditetom u sve procese u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obavezama, i
- jednakost u ostvarivanju prava i obaveza lica sa invaliditetom sa drugim licima.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeća značenja:

- 1) **lice sa invaliditetom** je lice koje ima dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja, koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati puno i efektivno učešće ovog lica u društvu na osnovu jednakosti sa drugima;
- 2) **objekti u javnoj upotrebi** su objekti: vaspitne i obrazovne namjene; zdravstvene, rehabilitacione, socijalne i dječje zaštite; kulturne namjene; sportsko-rekreacione namjene; trgovačke, ugostiteljske i turističke namjene; poštanske i telekomunikacione namjene; saobraćajne namjene; zakonodavne, sudske, upravne i slične namjene; objekti za vjerske obrede i vjerske poslove; objekti u kojima često borave lica sa invaliditetom; prostori i površine javne namjene i slično;
- 3) **javne površine** su parkovi, trgovi, javne saobraćajnice i slično;
- 4) **organ** je državni organ, organ državne uprave, organ i služba lokalne samouprave, javne ustanove, privredna društva kao i druga pravna lica, i
- 5) **javni prevoz** je prevoz u drumskom (gradskom i međugradskom), željezničkom, pomorskom i vazdušnom saobraćaju.

Oblici diskriminacije

Član 5

Neposredna diskriminacija postoji ako se lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, aktom radnjom ili nečinjenjem dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni, u nejednak položaj, po osnovu invaliditeta, osim ako su taj akt radnja ili nečinjenje objektivno i razumno opravdani zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmjernom odnosu sa ciljem koji se želi postići .

Posredna diskriminacija postoji ako se lice ili grupa lica, po osnovu invaliditeta dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni, u nejednak položaj u odnosu na druga lica ili grupu lica, donošenjem propisa ili opšteg akta ili preduzimanjem radnje, koja je prividno zasnovana na načelu jednakosti i nediskriminacije, osim ako je taj akt ili radnja objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja odnosno u prihvatljivo srazmjernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

Pod diskriminacijom lica sa invaliditetom, se smatra i :

- 1) ako se prema licu ili grupi lica, po osnovu invaliditeta, neopravdano postupa, u odnosu kako bi se postupalo prema drugome, zbog toga što su tražili, odnosno namjeravali da traže pravnu zaštitu od diskriminacije, i
- 2) podsticanje ili davanje instrukcija da se prema određenom licu ili grupi lica vrši diskriminacija po osnovu invaliditeta.

Povreda jednakih prava i obaveza

Član 6

Povreda jednakih prava i obaveza, postoji :

1) ako se licu ili grupi lica po osnovu invaliditeta, uskraćuju prava i obaveze, odnosno nameću obaveze, koje se u istoj ili sličnoj situaciji ne uskraćuju ili ne nameću drugom licu ili grupi lica, i

2) ako su cilj ili posljedica preduzetih mjera prema licu sa invaliditetom neopravdani i ako ne postoji srazmjera između preduzetih mjera i cilja koji se ovim mjerama ostvaruje.

Neće se smatrati diskriminacijom i povredom jednakih prava i obaveza propisi i uvođenje posebnih mjera, donijetih u cilju zaštite lica sa invaliditetom, članova njihovih porodica i organizacija koje se bave zaštitom lica sa invaliditetom, a kojima se pruža posebna podrška, neophodna za ostvarivanje i korišćenje prava, pod istim uslovima pod kojima ih ostvaruju i koriste druga lica.

Diskriminacija u postupcima pred organima

Član 7

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, u postupcima pred organima, se smatra:

1) uskraćivanje prava opštim ili pojedinačnim pravnim aktom, ako se ovo pravo u istim okolnostima priznaje drugim licima;

2) postavljanje posebnih uslova za ostvarivanje prava, osim ako te uslove opravdavaju razlozi opšte, lične i imovinske bezbjednosti;

3) uskraćivanje prava u okviru diskrecionog ovlašćenja ako je do uskraćivanja došlo zbog invalidnosti podnosioca zahtjeva, i

4) vođenje upravnog, sudskog ili drugog postupka na način, koji onemogućava ili otežava ostvarenje prava lica sa invaliditetom.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u postupcima pred organima, se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje od strane zaposlenih.

Diskriminacija u korišćenju objekata i površina u javnoj upotrebi

Član 8

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u korišćenju objekata i površina u javnoj upotrebi, se smatra :

1) nedostupnost objekata i površina u javnoj upotrebi , i

2) onemogućavanje pristupa, kretanja, boravka i rada u objektima u javnoj upotrebi.

Pravo na korišćenja objekata i površina u javnoj upotrebi može biti ograničeno samo u skladu sa zakonom.

Diskriminacija u pružanju javnih usluga

Član 9

Diskriminacijom u oblasti pružanju javnih usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, se smatra :

- 1) otežavanje ili onemogućavanje pružanja javnih usluga, osim ako bi pružanje usluge ugrozilo život ili zdravlje lica sa invaliditetom ili drugog lica;
- 2) odbijanje pružanja javnih usluga;
- 3) pružanje usluge, pod drugačijim i nepovoljnijim uslovima od onih pod kojima se usluga pruža drugim korisnicima, osim ako bi pružanje usluge ugrozilo život ili zdravlje lica sa invaliditetom ili drugog lica, i
- 4) povećanje cijene usluge srazmjerno povećanim troškovima, neposredno proisteklim iz pružanja javne usluge licu sa invaliditetom.

Diskriminacijom u pružanju javnih usluga, se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, od strane lica koje pruža te usluge.

Diskriminacija u oblasti zdravstvene zaštite

Član 10

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zdravstvene zaštite, se smatra :

- 1) odbijanje da se pruži zdravstvena usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta;
- 2) postavljanje posebnih uslova za pružanje zdravstvenih usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, i
- 3) uskraćivanje informacija o trenutnom zdravstvenom stanju, preduzetim ili namjeravanim mjerama liječenja i rehabilitacije lica sa invaliditetom, po osnovu invaliditeta.

Diskriminacijom u oblasti zdravstvene zaštite, se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje ili omalovažavanje lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, od strane zaposlenih, u toku boravka u zdravstvenoj ustanovi.

Diskriminacija u oblasti vaspitanja i obrazovanja

Član 11

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti vaspitanja i obrazovanja, se smatra:

- 1) uskraćivanje prijema djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje u odgovarajuću vaspitno-obrazovnu ustanovu, u skladu sa zakonom;
- 2) isključivanje iz vaspitno-obrazovne ustanove, djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje, i
- 3) propisivanje psihofizičkih sposobnosti kao posebnog uslova za prijem u vaspitno-obrazovnu ustanovu, osim ako je priroda obrazovnog procesa takva, da u njemu ne bi moglo da učestvuje lice sa invaliditetom.

Diskriminacijom u oblasti vaspitanja i obrazovanja, se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje, po osnovu invaliditeta od strane zaposlenih u vaspitno-obrazovnoj ustanovi.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti vaspitanja i obrazovanja, ne smatra se:

- 1) provjera posebnih sklonosti djece predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje, prema određenom nastavnom predmetu ili grupi predmeta, i
- 2) organizovanje obrazovnih programa za djecu predškolskog uzrasta, odnosno učenika/ce, u skladu sa zakonom.

Diskriminacija u oblasti zapošljavanja

Član 12

Zabranjeno je vršiti diskriminaciju lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zapošljavanja, prema :

- 1) licu sa invaliditetom koje traži zaposlenje, i
- 2) staraocu lica sa invaliditetom koji traži zaposlenje.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zapošljavanja, se smatra i prethodna provjera psihofizičkih sposobnosti, za radno mjesto za koje provjera nije propisana.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u zapošljavanju, ne smatra se:

- 1) izbor kandidata/kinje, koji je pokazao najbolji rezultat na prethodnoj provjeri psihofizičkih sposobnosti, u odnosu na uslove predviđene za radno mjesto, i
- 2) preduzimanje podsticajnih mjera za brže zapošljavanje lica sa invaliditetom u skladu sa zakonom.

Diskriminacija u oblasti rada

Član 13

Zabranjeno je vršiti diskriminaciju lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti rada prema :

- 1) zaposlenom licu sa invaliditetom, i
- 2) zaposlenom staraocu lica sa invaliditetom.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta i staraoca lica sa invaliditetom u ostvarivanju prava iz radnog odnosa, se smatra:

- 1) određivanje manje zarade, odnosno naknade za rad jednake vrijednosti;
- 2) propisivanje posebnih uslova rada, ako ti uslovi nijesu predviđeni za to radno mjesto, i
- 3) propisivanje posebnih uslova za ostvarivanje drugih prava iz radnog odnosa.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta i staraoca lica sa invaliditetom, se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje od strane zaposlenih, kod poslodavca.

Diskriminacija u oblasti bračnih i porodičnih odnosa

Član 14

Zabranjena je diskriminacija lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti bračnih i porodičnih odnosa.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti bračnih i porodičnih odnosa, ne smatra se uskraćivanje ili ograničavanje prava, koje je u skladu sa zakonom.

Diskriminacija u javnom prevozu

Član 15

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u javnom prevozu, se smatra :

- 1) odbijanje da se preveze lice sa invaliditetom;
- 2) odbijanje zaposlenih u javnom prevozu da pruži pomoć licu sa invaliditetom, ako bez takve pomoći, ne može da koristi uslugu i ako se pružanjem pomoći ne ugrožava bezbjednost saobraćaja, i
- 3) utvrđivanje nepovoljnijih uslova prevoza za lica sa invaliditetom.

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, smatra se i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje u toku korišćenja javnog prevoza od strane zaposlenih.

Diskriminacija u ostvarivanju biračkog prava

Član 16

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u ostvarivanju biračkog prava, se smatra :

- 1) uskraćivanje prava da bira i da bude biran, i
- 2) onemogućavanje pristupa biračkom mjestu.

Diskriminacija u nevladinim organizacijama

Član 17

Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u nevladinim organizacijama, se smatra :

- 1) odbijanje zahtjeva i postavljanje posebnih uslova za učlanjenje u nevladine organizacije, i
- 2) uskraćivanje prava da bira i bude biran u organe upravljanja nevladinih organizacija.

Diskriminacija nevladinih organizacija za zaštitu lica sa invaliditetom

Član 18

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije nevladinih organizacija koje se bave zaštitom lica sa invaliditetom.

Nadzor

Član 19

Nadzor na sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

Stupanje na snagu

Član 20

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom listu Crne Gore«.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Nacrta Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom sadržan je u članu 16 tačka 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje i članu 68, kojim je propisano da se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustav Crne Gore, garantuje jednaka prava i obaveze svim građanima/kama, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo i zabranjuje svaku neposrednu ili posrednu diskriminaciju, po bilo kom osnovu (član 8 stav 1 i član 17). Ustavom se, takođe, predviđa da se neće smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju (član 8, stav 2). Članom 68 Ustava Crne Gore propisano je da se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom.

Garancije date Ustavom Crne Gore razrađene su nizom zakona kojima su uređeni radni odnosi, zapošljavanje, penzijsko i invalidsko osiguranje, obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita, zaštita na radu, porodični odnosi i dr.

Poštovanje principa jednakosti ljudi danas se shvata kao etički imperativ svakog demokratskog društva i države koja je zasnovana na načelu vladavine prava. Pravilo o zabrani diskriminacije poznaju svi međunarodni dokumenti o ljudskim pravima, kao i ustavi zemalja svijeta.

Crna Gora se donošenjem Zakona o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih Nacija o pravima osoba sa invaliditetom sa Opcionim protokolom obavezala da će osigurati i promovisati puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za sva lica sa invaliditetom bez ikakve diskriminacije po osnovu invaliditeta.

Zabrana svakog oblika diskriminacije je jedan od ključnih koraka ka postizanju većeg stepena demokratije i ostvarivanje vrijednosti tolerancije, ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRDJENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Usklađenost Nacrta Zakona sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Crne Gore

Nacrt Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom je u skladu sa Akcionim planom za implementaciju preporuka iz Evropskog partnerstva u skladu sa preporukom da se usvoji antidiskriminaciono zakonodavstvo.

Usklađenost predloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske Unije

UFEU, Dio prvi, Načela, Glava II, Odredbe opšte primjene, član 10 / Treaty on the functioning of the EU, Part one, Principles, Title II, Provisions having general application, article 10

Potpuno usklađeno / fully harmonized

Usklađenost predloga propisa sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU sa kojima bi se Nacrt zakona mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove uskladenosti.

Usklađenost predloga propisa sa ostalim izvorima Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojima bi se Nacrt zakona mogao uporediti radi utvrđivanja stepena njegove uskladenosti.

Usklađenost nacrt/predloga propisa sa ostalim izvorima međunarodnog prava:

Konvencija Ujedinjenih Nacija o pravima osoba sa invaliditetom sa Opcionim protokolom

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Protokol br. 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (1948).

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Nacrta Zakona uređeno je da se zabrana diskriminacije lica sa invaliditetom ostvaruje u skladu sa ovim zakonom i da se na zabranu diskriminacije lica sa invaliditetom primjenjuju odredbe Zakona o zabrani diskriminacije i odredbe drugih zakona, kojima se uređuje zabrana diskriminacije lica sa invaliditetom ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članom 2 Nacrta Zakona uređeno je da je zabranjen svaki oblik diskriminacije lica sa invaliditetom, po bilo kom osnovu, te da pristanak lica sa invaliditetom na diskriminaciju ne oslobađa odgovornosti lice koje vrši diskriminaciju.

Članom 3 Nacrta Zakona uređeno je da se ovaj zakon zasniva na načelima poštovanja ljudskih prava i dostojanstva lica sa invaliditetom; podsticanja uključivanja lica sa invaliditetom u sve sfere društvenog života na osnovima ravnopravnosti; uključivanja lica sa invaliditetom u sve procese u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obavezama, i jednakost u ostvarivanju prava i obaveza lica sa invaliditetom sa drugim licima.

Članom 4 Nacrta Zakona uređeno je da izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeća značenja: 1) **lice sa invaliditetom** je lice koja ima dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja, koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati puno i efektivno učešće ovog lica u društvu na osnovu jednakosti sa drugima; 2) **objekti u javnoj upotrebi** su objekti: vaspitne i obrazovne namjene; zdravstvene, rehabilitacione, socijalne i dječje zaštite; kulturne namjene; sportsko-rekreacione namjene; trgovačke, ugostiteljske i turističke namjene; poštanske i telekomunikacione namjene; saobraćajne namjene; zakonodavne, sudske, upravne i slične namjene; objekti za vjerske obrede i vjerske poslove; objekti u kojima često borave lica sa invaliditetom; prostori i površine javne namjene i slično; 3) **javne površine** su parkovi, trgovi, javne saobraćajnice i slično. 4) **organ** označava državni organ, organ državne uprave, organ i služba lokalne samouprave, javne ustanove, privredna društva kao i druga pravna lica, i 5) **javni prevoz** je prevoz u drumskom (gradskom i međugradskom), željezničkom, pomorskom i vazdušnom saobraćaju.

Članom 5 Nacrta Zakona uređeno je da su oblici diskriminacije: neposredna diskriminacija i posredna diskriminacija. Navedenim članom Nacrta Zakona pod diskriminacijom lica sa invaliditetom se smatra i : ako se prema licu ili grupi lica, po osnovu invaliditeta, neopravdano postupa, u odnosu kako bi se postupalo prema drugome, zbog toga što su tražili, odnosno namjeravali da traže pravnu zaštitu od diskriminacije, odnosno podsticanje ili davanje instrukcija da se prema određenom licu ili grupi lica vrši diskriminacija po osnovu invaliditeta.

Članom 6 Nacrta Zakona uređeno je da povreda jednakih prava i obaveza postoji: 1) ako se licu ili grupi lica po osnovu invaliditeta, uskraćuju prava i obaveze, odnosno nameću obaveze, koje se u istoj ili sličnoj situaciji ne uskraćuju ili ne nameću drugom licu ili grupi lica, i 2) ako su cilj ili posljedica preduzetih mjera prema licu sa invaliditetom neopravdani i ako ne postoji srazmjera između preduzetih mjera i cilja koji se ovim mjerama ostvaruje. Takođe je utvrđeno da se neće smatrati povredom jednakih prava i obaveza i diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera, donijetih u cilju zaštite lica sa invaliditetom, članova njihovih porodica i organizacija koje se bave zaštitom lica sa invaliditetom, kojima se pruža posebna podrška, neophodna za ostvarivanje i korišćenje prava, pod istim uslovima pod kojima ih ostvaruju i koriste druga lica.

Članom 7 Nacrta Zakona utvrđeno da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, u postupcima pred organima smatra: 1) uskraćivanje prava opštim ili pojedinačnim pravnim aktom, ako se ovo pravo u istim okolnostima priznaje drugim licima; 2) postavljanje posebnih uslova za ostvarivanje prava, osim ako te uslove opravdavaju razlozi opšte, lične i imovinske bezbjednosti; 3) uskraćivanje prava u okviru diskrecionog ovlašćenja ako je do uskraćivanja došlo zbog invalidnosti podnosioca zahtjeva, i 4) vođenje upravnog, sudskog ili drugog postupka na način, koji onemogućava ili otežava ostvarenje prava lica sa invaliditetom. Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u postupcima pred organima se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje od strane zaposlenih.

Članom 8 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u korišćenju objekata i površina u javnoj upotrebi smatra: 1) nedostupnost objekata i površina u javnoj upotrebi, i 2) onemogućavanje pristupa, kretanja, boravka i rada u objektima u javnoj upotrebi. Utvrđeno je da pravo na korišćenje objekata i površina u javnoj upotrebi može biti ograničeno samo u skladu sa zakonom.

Članom 9 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom u oblasti pružanju javnih usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, smatra: 1) otežavanje ili onemogućavanje pružanja javnih usluga, osim ako bi pružanje usluge ugrozilo život ili zdravlje lica sa invaliditetom ili drugog lica; 2) odbijanje pružanja javnih usluga; 3) pružanje usluge, pod drugačijim i nepovoljnijim uslovima od onih pod kojima se usluga pruža drugim korisnicima, osim ako bi pružanje usluge ugrozilo život ili zdravlje lica sa invaliditetom ili drugog lica, i 4) povećanje cijene usluge srazmjerno povećanim troškovima, neposredno proisteklim iz pružanja javne usluge licu sa invaliditetom. Diskriminacijom u pružanju javnih usluga se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, od strane lica koje pruža te usluge.

Članom 10 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zdravstvene zaštite, smatra: 1) odbijanje da se pruži zdravstvena usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta; 2) postavljanje posebnih uslova za pružanje zdravstvenih usluga licu sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, i 3) uskraćivanje informacija o trenutnom zdravstvenom stanju, preduzetim ili namjeravanim mjerama liječenja i rehabilitacije lica sa invaliditetom, po osnovu invaliditeta. Diskriminacijom u oblasti zdravstvene zaštite, smatra se i uznemiravanje, vrijeđanje ili omalovažavanje lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta, od strane zaposlenih, u toku boravka u zdravstvenoj ustanovi.

Članom 11 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti vaspitanja i obrazovanja smatra: 1) uskraćivanje prijema djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje u odgovarajuću vaspitno-obrazovnu ustanovu, u skladu sa zakonom; 2) isključivanje iz vaspitno-

obrazovne ustanove, djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce, odnosno studenta/kinje, i 3) propisivanje psihofizičkih sposobnosti kao posebnog uslova za prijem u vaspitno-obrazovnu ustanovu, osim ako je priroda obrazovnog procesa takva, da u njemu ne bi mogla učestvovati lice sa invaliditetom. Diskriminacijom u oblasti vaspitanja i obrazovanja se smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje djeteta predškolskog uzrasta, učenika/ce odnosno studenta/kinje, po osnovu invaliditeta, od strane zaposlenih u vaspitno-obrazovnoj ustanovi. Utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti vaspitanja i obrazovanja ne smatra : 1) provjera posebnih sklonosti djece predškolskog uzrasta, učenika/ce i studenata/kinje, prema određenom nastavnom predmetu ili grupi predmeta; 2) organizovanje obrazovnih programa za djecu predškolskog uzrasta, odnosno učenika/ce, u skladu sa zakonom.

Članom 12 Nacrta Zakona utvrđeno je da je zabranjeno vršiti diskriminaciju lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zapošljavanja prema :1) licu sa invaliditetom koje traži zaposlenje, i 2) staraocu lica sa invaliditetom koje traži zaposlenje. Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti zapošljavanja se smatra i prethodna provjera psihofizičkih sposobnosti, za radno mjesto za koja provjera nije propisana. Utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u zapošljavanju ne smatra: 1) izbor kandidata/kinje, koji je pokazao najbolji rezultat na prethodnoj provjeri psihofizičkih sposobnosti, u odnosu na uslove predviđene za radno mjesto; 2) preduzimanje podsticajnih mjera za brže zapošljavanje lica sa invaliditetom u skladu sa zakonom.

Članom 13 Nacrta zakona uređeno je da je zabranjeno vršiti diskriminaciju po osnovu invaliditeta u oblasti rada prema :1) zaposlenom licu sa invaliditetom; 2) zaposlenom staraocu lica sa invaliditetom. Utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta i staraoca lica sa invaliditetom, u ostvarivanju prava iz radnog odnosa smatra: 1) određivanje manje zarade, odnosno naknade za rad jednake vrijednosti; 2) propisivanje posebnih uslova rada, ako ti uslovi nijesu predviđeni za radno mjesto; 3) propisivanje posebnih uslova za ostavljavanje drugih prava iz radnog odnosa. Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta i staraoca lica sa invaliditetom smatra se i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje od strane zaposlenih kod poslodavca.

Članom 14 Nacrta Zakona utvrđeno je da je zabranjena diskriminacija lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti bračnih i porodičnih odnosa. Diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invalidnosti u oblasti bračnih i porodičnih odnosa, ne smatra se uskraćivanje ili ograničavanje prava, koje je u skladu sa zakonom.

Članom 15 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u javnom prevozu, smatra: 1) odbijanje da se preveze lice sa invaliditetom; 2) odbijanje zaposlenih u javnom prevozu da pruži pomoć licu sa invaliditetom, ako bez takve pomoći, ne može da koristi uslugu i ako se pružanjem pomoći

ne ugrožava bezbjednost saobraćaja; 3) utvrđivanje nepovoljnijih uslova prevoza za lica sa invaliditetom. Utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta smatra i uznemiravanje, vrijeđanje i omalovažavanje u toku korišćenja javnog prevoza od strane zaposlenih.

Članom 16 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u ostvarivanju biračkog prava smatra: 1) uskraćivanje prava da bira i da bude biran, i 2) onemogućavanje pristupa biračkom mjestu.

Članom 17 Nacrta Zakona utvrđeno je da se diskriminacijom lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u nevladinim organizacijama, smatra: 1) odbijanje zahtjeva i postavljanje posebnih uslova za učlanjenje u nevladine organizacije, i 2) uskraćivanje prava da bira i bude biran u organe upravljanja nevladinih organizacija.

Članom 18 Nacrta Zakona utvrđeno je da je zabranjen svaki oblik diskriminacije nevladinih organizacija koje se bave zaštitom lica sa invaliditetom.

Članom 19 Nacrta Zakona utvrđeno je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

V POTREBNA SREDSTVA ZA SPROVODJENJE ZAKONA

Sprovođenje ovog Zakona ne zahtijeva obezbjeđivanje sredstava u Budžetu Crne Gore.